

FRANJO PODHRAŠKI*, STJEPAN TRŠINSKI**, DAMIR BRLETIĆ***

Pregovaranje o uvjetima priznavanja krivnje i sporazumijevanje o sankciji i mjerama****

Stupanjem na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Prekršajnog zakona (Narodne novine 39/13.) policija je kao ovlaštenu tužitelj dobila mogućnost da s počiniteljem, nakon uručjenja obavijesti o pravima iz članka 109.a stavka 1. Prekršajnog zakona ili tijekom postupka, pregovara o uvjetima priznavanja krivnje te sklapa sporazum o sankcijama i mjerama.

Kod pregovaranja treba uvažavati činjenicu da je člankom 36. Prekršajnog zakona propisano opće pravilo o izboru vrste i mjere kazne, te iz njega proizlazi da se izbor vrste i visine kazne, odnosno vrste i trajanja zaštitne mjere počinitelju prekršaja određuje u granicama koje su određene zakonom ili drugim propisom za konkretan prekršaj na temelju stupnja krivnje, opasnosti djela i svrhe kažnjavanja.

Kod sporazumijevanja o vrsti i visini kazne, odnosno vrsti i trajanju zaštitne mjere u obzir valja uzeti konkretne okolnosti djela i počinitelja, a osobito stupanj krivnje, pobude iz kojih je prekršaj počinjen, jačinu ugrožavanja, odnosno stupanj povrede prekršajem zaštićenog dobra, okolnosti pod kojima je prekršaj počinjen, ranije ponašanje počinitelja, njegovo ponašanje nakon počinjenog prekršaja, posebno odnos prema oštećenom, naknadi štete proizročne prekršajem i ukupnost društvenih i osobnih uzroka koji su pridonijeli počinjenju prekršaja, a ako se radi o novčanoj kazni u obzir se treba uzeti i imovno stanje počinitelja prekršaja.

O postignutom sporazumu sastavlja se "izjava za donošenje odluke o prekršaju na temelju sporazuma sklopljenog s počiniteljem".

* Franjo Podhraški, dipl. krim., voditelj Službe za javni red, Ravnateljstvo policije.

** Stjepan Tršinski, dipl. krim., voditelj Odjela za prevenciju i metodologiju rada policije, Ravnateljstvo policije.

*** Damir Brletić, struč. spec. crim., polic. služb. za zakonitost, taktiku i metodologiju rada policije, Ravnateljstvo policije.

**** Donosimo kratki izvod iz materijala Analiza primjene odredbi Prekršajnog zakona u vremenu od 1. siječnja do 30. lipnja 2015. godine.

O prihvaćanju sporazuma odlučuje tijelo postupka (sud) koje će u situaciji da ga prihvati, donijeti odluku o prekršaju koja mora u cijelosti odgovarati postignutom sporazumu.

Ako sud ne prihvati izjavu za donošenje odluke o prekršaju na temelju sporazuma sklopljenog s počiniteljem, smatra je optužnim prijedlogom i vodi postupak u kojem donosi svoju odluku o počinjenom prekršaju.

Tablica 1: Pregled podnijetih izjava za donošenje odluke o prekršaju na temelju sporazuma sklopljenog s počiniteljem

od 01. siječnja do 30. lipnja	IZJAVE O SPORAZUMIJEVANJU			
	2014.	2015.	ODNOS U %	
Zakon o prekršajima protiv javnog reda i mira	23	89	288,94	Porast za 288,94 %
Zakon o sigurnosti prometa na cestama	158	260	63,94	Porast za 63,94 %
Ostali zakoni	31	56	80,57	Porast za 80,57 %
UKUPNO	212	404	90,57	Porast za 90,57 %

Tablica 2: Pregled podnijetih izjava za donošenje odluke o prekršaju na temelju sporazuma sklopljenog s počiniteljem

IZJAVE O SPORAZUMIJEVANJU od 01. 01. do 30. 06.	ZA POČINJENE PREKRŠAJE IZ				SKLOPLJENO JE SPPORAZUMA	
	ZAKONA O PREKRŠAJIMA PROTIV JAVNOG REDA I MIRA	ZAKONA O SIGURNOSTI PROMETA NA CESTAMA	OSTALIH ZAKONA	UKUPNO (1+2+3)		
	1	2	3	4		
BROJ SKLOPLJENIH SPORAZUMA	2014.	34	236	46	316	212
	2015.	121	354	76	551	404
	ODNOS U %	255,88	50,00	65,22	74,37	90,57

Iz priložene tablice vidljivo je da je u prvih šest mjeseci 2015. godine između ovlaštenog tužitelja (policije) i okrivljenika sklopljeno 404 sporazuma o sankciji i mjerama.

Prema Zakonu o prekršajima protiv javnog reda i mira sklopljeno je 89 sporazuma o sankciji i mjerama.

Prema Zakonu o sigurnosti prometa na cestama sklopljeno je 260 sporazuma o sankciji i mjerama.

Prema ostalim zakonima sklopljeno je 56 sporazuma o sankciji i mjerama.

Dakle, od ukupnog broja priznavanja krivnje počinitelja i sklapanja sporazuma o sankciji i mjerama 64,36 % je sklopljeno zbog utvrđenih prekršaja iz Zakona o sigurnosti prometa na cestama, 22,03 % zbog utvrđenih prekršaja iz Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira, dok 13,86 % otpada na sve ostale zakone po kojima postupa policija, odnosno zaposlenici Ministarstva unutarnjih poslova.

Tablica 3: Pregled podnijetih izvjava za donošenje odluke o prekršaju na temelju sporazuma sklopljenog s počiniteljem po policijskim upravama

IZJAVE O SPORAZUMJEVANJU od 01. 01. do 30. 06.	BROJ SKLOPLJENIH SPORAZUMA		OMJER	
	2014.	2015.	%	
PU Bjelovarsko-bilogorska	4	14	250,00	Porast za 250,00 %
PU Brodsko-posavska	1	0	-100,00	Pad za 100,00 %
PU Dubrovačko-neretvanska	0	6		Porast 6 X
PU Istarska	1	2	100,00	Porast za 100,00 %
PU Karlovačka	4	13	225,00	Porast za 225,00 %
PU Koprivničko-križevačka	98	112	14,29	Porast za 14,29 %
PU Krapinsko-zagorska	0	0	0,00	0
PU Ličko-senjska	0	0	0,00	0
PU Međimurska	21	5	-76,19	Pad za 76,19 %
PU Osječko-baranjska	8	90	1.025,00	Porast 11 X
PU Požeško-slavonska	0	11		Porast 11 X
PU Primorsko-goranska	11	44	300,00	Porast 3 X
PU Sisačko-moslavačka	12	29	141,67	Porast za 141,67 %
PU Splitsko-dalmatinska	29	42	44,83	Porast za 44,83 %
PU Šibensko-kninska	2	3	50,00	Porast za 50,00 %
PU Varaždinska	14	4	-71,43	Pad za 71,43 %
PU Virovitičko-podravska	0	4		Porast 4 X
PU Vukovarsko-srijemska	2	21		Porast 10,5 X
PU Zadarska	4	3	-25,00	Pad za 25,00 %
PU Zagrebačka	1	1	0,00	0
UKUPNO	212	404	90,57	Porast za 90,57 %

Iz priložene tablice vidljivo je da su u najvećem broju ovlašteni tužitelj i počinitelj pregovarali o uvjetima priznavanja krivnje i sporazumijevanju o sankciji i mjerama u policijskim upravama:

Koprivničko-križevačkoj za 112 počinjena prekršaja
 Osječko-baranjskoj za 90 počinjenih prekršaja
 Primorsko-goranskoj za 44 počinjena prekršaja i
 Splitsko-dalmatinskoj za 42 počinjenih prekršaja.

Policijske uprave Brodsko-posavska, Krapinsko-zagorska i Ličko-senjska nisu zabilježile prekršaje u svezi s kojima je došlo do sporazumijevanja o sankciji i mjerama na osnovu priznanja krivnje počinitelja.

ZAKLJUČAK I PRIJEDLOG

Povećani broj oportuniteta i sporazumijevanja, te proširen opseg mogućnosti izdavanja izvješća o počinjenom prekršaju proizašao iz zadnje izmjene Prekršajnog zakona logički je prouzročio manji broj izrečenih upozorenja, manji broj naplaćenih novčanih kazni na mjestu počinjenja, te manji broj prekršajnih naloga i optužnih prijedloga, dok uzroke za manji broj podnijetih naloga za prisilnu naplatu na novčanim sredstvima treba tražiti u povećanju broja podnijetih prigovora, a manji broj izvršenih prisilnih naplata na novčanim sredstvima u broju

građana kojima su računi opterećeni drugim prisilnim naplatama ili blokirani.

Međutim, u policijskim upravama ima značajnijih odstupanja u pogledu ukupne aktivnosti ili pojedinih stavki izvješća, stoga predlažemo da se ova analiza dostavi svim policijskim upravama kako bi napravile dodatnu analizu, utvrdile razloge pada određenih aktivnosti, neujednačene primjene, odnosno slabije primjene ili neprimjenjivanja određenog instituta kojeg u smislu procesuiranja počinitelja prekršaja predviđa Prekršajni zakon i dale smjernice za njihovo otklanjanje u sljedećem razdoblju.

Engl.: Negotiating the Terms of Confession of Guilt and Agreement on Sanctions and Measures